

ОСЫНДАЙ ЕДІ АҒАЛАР

I

1972 жылдың жазында Жамбыл жасының 125 жылға толғанын бүкіл халқымыз болып тойлады. Сол тойда ақын туралы баяндама жасау кезегі маған тиді. Мен осындай салтанатты жиындағы сөзді маған сеніп тапсырғанға Қазақстан Компартиясының Орталық Комитетіне бүгін де алғыс айтамын. Сол баяндаманың ақырында былай дедім:

«...Осы тұста сіздер маған өткен күндерге көз жіберіп аз ғана шегініс жасауыма рұқсат етіңіздер. Менің шешем Айманкүл Жамбыл өлеңдерін жақсы біле, сүйе тұра, өзі де қарт ақынға жақсы өлеңдерін арнады, мен сол үшін қазір де қуаныштымын. Бірнеше жыл бойында Жамбылмен бірге жұмыс істеуіме, оған жәрдемдесуіме тура келді. Ол шын ықыласты, ыстық жүректі, барынша зерек, сезімтал, барынша мейірімді, әрбір сөзі үлгі-өнеге боларлық адаммен істес болған кез еді.

Нақ сол табысқан күндерден кейін, мен ақынның өз аузынан оның жиырма алты өлеңін, соның ішінде атақты «Менің Отанымды» жазып алдым. Жамбылдың бүкіл Одаққа жалт ете көрініп, оның мәшһүр аталуы осы жырынан басталды.

Өткен күндерге, дәлірек айтқанда, сол күндерге қарап мен өзімді бақытты санаймын. Даңқты Жамбылмен қатар өмір сүріп, оның тапсырған қызметтерін орындай жүріп, оның соңғы демі үзілер шағында да қасында болдым.

Мен Жамбыл қайтыс болғаннан кейін көп кешікпей орыстың даңқты жазушысы Николай Погодинмен бірге ұлы ақын туралы көркем фильм түсіретін сценарий жаздым. Бұ да мен үшін бақыттылық еді. Фильмде Жамбыл ролін аса талантты актер Шәкен Айманов ойнады. Ұлы ақынның экранға түскен тамаша образын көргенде де өзімді бақытты сезіндім.

Мен осы тойдың қарсаңында Жамбылдың жастық шағын жырлаған «Ақын» атты жаңа поэма бітіріп, оның бір бөлімін «Қазақ әдебиеті» газетінде жариялап та үлгердім. Бұған да қуанамын.

Ұлы заманның ұлы ақынын тойлағанда, мынадай сарайда - Ленин атындағы сәулетті сарай трибунасында тұрғанымды және сіздердің бәріңізбен бірге бүкіл халықтың достық мерекесіне қатысқанымды мақтан етемін.

Жәкең астанамыз Алматыны қатты ұнататын. «Неткен сұлу, көрікті қала», - деуші еді. Қазір ол тірі боп, өзінің атына қойылған гүл шешекке бөленген көшені көрсе не дер еді! Қандай шаттанар еді. Ағытар еді-ау, тағы бір жырды толқытып.

Жолдастар, енді менің баяндамамды ақын атаға арналған өлеңмен бітіруіме рұқсат етіңіздер».

Оралдың, тәте, Жамбылым болып кәдімгі,
Гулете келдің тағы да дауыл әніңді.
Кәнеки, ата, сақалыңнан бір сүйдірші,
Өзің де сүйші ансаған балақаныңды.
Айрылып қалып жүр едім, ата, табылдың,
Жаямын, саған қуанып алақанымды.
Кәнеки, Жәке, кеудеме басшы кеудеңді,
Жылытшы мына жаураған балапаныңды.
— Өзімдей ақын бола біл, балам, шалымды, -
Деп ұшырғансың ұядан балапаныңды.
Кәнеки, Жәке, даусыма косшы даусыңды,
Жіберші демеп шаршаған балақаныңды!
О, шаршадым мен де, қартайып қалдым, Жәкешім,
Өсірдім мен де немерелердің әкесін.
Өтті ғой не бір сұрапыл жылдар лықсыған,
Жарық күндер де, жабық күндер де бықсыған.
Мені де қазір «Ата» дер болды балалар,
Жаңарды қауым, селдіреп қалды ағалар.
Шаш деген мынау - өзіннің аппақ шашыңдай,
Көз деген мынау - күңгірт әйнекке бара-бар.
Жә, қояйын, Жәке, кара басымның шағымын,
Ешкім де тежеп қалмайды уақыт ағымын.
Халықты айтсайшы көгеріп кілең тұратын,
Ғасырмен бірге басатын алып адымын.
Күшті ғой халық, құдыреті қандай тұрақты,
Қартаймас халық мұхиттың өзі сияқты.
Жәбір тартқанды жарық биікке көтеріп,
Лақтыра салады ұмытқандарды ұятты!
Айтпаған халқым Жәкем деп сені бекерге,
Жүз жылдық еңбек дүниеден тегін өтер ме!
Мінекей, Жәкем, тағы да шықтың ортаға
Барлық жырыңмен -
Ленннің туын көтерген.
Қарашы, Жәке, қарашы мына далаңа!
Не деген ғажап, қарасан мейірің қана ма?
Жүз орман туды шайқала сынсып ән салған,
Жүз қала туды жарығын жаққан жаңадан...
Жүз теңіз туды, аңызак, аптап өтінде
Жүз кеме жүзді, әрбір теңіздің бетінде.

Жүз кеме кетті жұлдызға қазақ жерінен
Өзіңнің отты жүз жырың ғана секілді.
Оралдың, тәте, Жамбылым болып кәдімгі,
Бастадың қайта баяғы боран-сарынды,
Жіберші демеп, әніме қосшы әніңді,
Айқайлатып елге айтайын мен де барымды.

* * *

1936 жыл. Мен онда Наркомпроста (халық ағарту комиссариатында) істеуші едім. Онда барлық оқу, мәдениет, көркемөнер жұмыстарын түгел осы Наркомпрос басқаратын. Осындай аса күрделі міндеттер атқаратын мекеменің басына ерекше іскер және қайратты наркомның келгеніне екі жыл боп қалған. Нарком - Темірбек Жүргенов болатын.

- Темір десе, темір көрінеді.

- Өзінде де дамыл жоқ, өзгеге де дамыл бермейтін болса керек, - деген мақтау лақабы тарап кеткелі қашан.

Расында да Жүргеновтің ісі Алматы көшесін аралап жүрген жай адамның көзіне де оттай басылатын. Аз ғана уақыттың ішінде қаншама мектеп салынды. Өткен жылы ғана халық өнершілерінің слетін өткізді. Бұл алыста жатқан домбырашы, қобызшы мен әнші, жыршыларды өз дүбірімен елеңдеткен тамаша жиын болды. Жамбыл, Нұрпейіс, Шашубай, Орынбай сияқты кәрі ақындарды да біз алғаш сонда көргенбіз. Тайжан, Нартай сияқты гармоньға қосылып жырлаушылар үнін де сонда естігенбіз, қазір ол Мәскеуде өтетін декада әзірлігін басқарып жүр.

Темірбек орта бойлы, қаршыға пішіндес кісі еді. Қоладан құйылғандай нығыз отырып, нығыз басып тұратын. Ол шешіп сөйлеп, кесіп істегенді ұнататын. Осындай іскер мақтаулы нарком:

- Кел, бала, қызметтес болайық, - деген соң, мен де сонда «репертком» (репертуарларды бақылап отыратын орын) қызметіне барғанмын...

Апрельдің орта кезі болу керек, ертемен телефон соғылды:

- Сіз дереу наркомға келіңіз, - деді таныс дауыс. Дереу болса, болсын деп мен де кідірмей үлкен кабинетке кірдім.

- Тым ерте мазаладым ба, бала? - деп Темкең қолын беріп, қасына отырғызды. - Мезгіл сондай, шырақ. Есімізді енді жия бастаған шақта қимылдап қалуымыз керек. Біз қимылдамасақ кім қимылдайды? - деді әнтек сұрланып.

- Әрине, Темке, - дедім көп сөз қоспай. Маған аға сөзінің арғы төркіні түсінікті еді, сәл ғана үндеспей қалдық.

- Парижден Мирзоян телефон соғып (Мирзоян Парижде емделіп жатқан болатын) Оразға (Исаев Ораз) өз ойын айтыпты: қазақ ақын халық деуші едік қой, онымыз рас болса, декадаға ақын апарайық. Сүлейман Стальский сияқты бір қария табыңдар, - депті. Ораз соны маған тапсырып еді,

мен саған тапсырғалы отырмын, - деді қарқ-қарқ күліп. Мен де қосыла күліп алып, сөз соңын тыңдадым.

- Бұл - өте жауапты міндет, Әбділда, - деді ол тағы да өзінің іспен шұғылданаардағы пішініне көшіп: - Сен бүгін Жамбылды тауып әкелуге жүріп кет. Есінде ме, ол қарт?

- Есімде, аға, қайдан іздеу керек екен өзін...

- Ұзынағаш ауданынан.

Темірбек қоңырау қақты.

- Машина әзір ме? - деді кіре берген жәрдемшісіне.

- Әзір, жолдас нарком.

- Тауып қайт, бала, тапсаң маған хабарларсың, - деп қолын созды. - Жолың болсын!

Мен апама қайта соғып жөн-жосығымды түсіндірдім де жүріп кеттім. Бетіміз - Ұзынағаш, үлкен-үлкен тастан епетеісіз қаланған тас жолмен шоқақтай жортып келеміз. Алматыда алма гүлдеріне қуанушы едік, енді міне, жасыл қыраттардан көз ала алмаймыз.

- Күресіп алар ма еді мына жерде! - деймін кілем төселгейдей теп-тегіс жерді көргенде.

- Жамбылды алып қайтарда күресеміз, - деп шофер жауап қайырады.

- Екеуміз күресеміз, билігін ақынға айтқызамыз, - дейді күліп.

Өстіп келе жатып Ұзынағаш орталығына қалай жеткенімді байқамай да қалыппын. Бұл жерде көп аялдамай, ақын аулына апаратын бір кісіні отырғызып алып, тағы жүріп кеттік.

- Жамбылды неге іздедіңдер, жайшылық па, әйтеуір?

- Әрине, жайшылық.

- Асығыс жүргендеріңе қарап айтқаным ғой, әншейін...

- Енді былай бұрыл, анау ауылға тарт, - деді жолшымыз алдағы ағашы селдір, бөктер беттегі ауылды нұсқап.

- Осы, Жамбылдың үйі, - дейді, кісі бойы ғана келетін бір шым үйшіктің жанына машинаны тоқтатып. Шым үйшіктің теп-тегіс төбесіне қаулаған көк шөп өсіпті, ішінде адам тұрарлықтай емес, машина гүрілімен екі-үш бала жігіт іннен шыққандай сыртқа шықты.

- Ақын Жамбылдың үйі осы ма?

- Осы.

- Өзің кімсің?

- Баласымын.

- Атың кім, шырақ?

- Тезекбай.

- Әкең үйде ме? - деген сұраққа Тезекбай үнсіз басын шайқайды. Содан соң жұтынып алды да, тауды бөктерлей қолын сілтеп: «Елтай» колхозына шақырып кеткен...»

Біз «Елтайдағы» шілдехана жасаған үйде болдық. Жәкең онда да жоқ болды. Нәрестеге ат қойып, екінші шақырушыға еріп, «Дегерестегі» жылқы совхозына кетіпті.

- Қашан кетті?

- Екі-үш күн болып қалды-ау, - дейді, күнді санап жатуға ерінген қария.

Тағы жүріп кеттік. «Дегерестегі» той болған үйді табу да қиын болған жоқ. Келін түсірген сары бәйбіше алыстан келген бізді де жылы қарсы алды. Бірақ мұнда да қарт ақын болмай шықты.

- Табасың ғой, балам, асықпай іш шайынды, - дейді шешей көңілдене сөйлеп.

Жәкеңнің бұл үйден кеткеніне де екі күн өтіпті. Ақын жүрерінде:

- Жолай бір-екі жерге соғып, содан соң Тәжібай тәуіпке барамын.

Тамырымды ұстатамын, - деп кетіпті.

Мен шынымен сасайын дедім:

- Таппасам қайтемін, қайда қонамын? - деген де ой келіп қалды.

- Табасың, балам, есекті шалға машиналы жігіт жетпеуші ме еді, - деп сары бәйбіше мені жұбатады.

- Тәуіп қайда тұрады екен? - деймін сағатыма қарап.

- Тап жолыңның үстінде, - дейді бәйбіше кесесін төңкеріп. – Алматыға тақала бергендегі әулие ағашты білесің ғой?..

- Білемін.

- Дәл соның түбінен тауға карай шығатын жолға түс, балам. Ұзамай-ақ үлкен екі қарағаштың түбіндегі Тәжібай қыстауын көресің.

...Біз енді қайтар жолға түстік.

Бізге сәт сапар тілеген сары бәйбіше мейірлене қоштасып қала берді. Заулатып келеміз. Шайға қанған көңілді шофер жігіт мені қағытып өлең айтады.

- Тәжібаев іздейді, Тәжібайды, - дейді әндетіп.

Мен оның әуенін қайталап:

- Қашан тауып жеткенше қажымайды, - деймін. Екеулеп екі жол өлең ұйқастырғанға мәз болып күлеміз.

Әулиеге жеттік, тауға да бұрылды. Тәжібайдын қарағашы мен үйі де көрініп қалды. Жақындай түскенімізде ағаш түбінде байлаулы тұрған ақ есек көзімізге оттай басылды.

- Әнеки, дәл өзі жануардың! - деді шофер жігіт.

- Қайран, ақ есек! - деп, мен қуанышымды жасыра алмадым. Шоқақтап, жолсызбен қыстауға бұрылды.

- Басқа біреудің есегі болса қайттік? - дейді серігім.

- Кімдікі болса да осы есектен айрылмаймыз.

Алдымен үйге сәлем беріп мен кірдім.

- Жоғарылатындар, балалар, - деді қара сақалы күйектей, дөңгелек

жүзді, қызыл шырайлы кісі. Мен алдымен төрде шынтақтай жатып шай ішкен кішкене қарттың қолын алдым.

- Ассалаумаликум, Жамбыл ата, - дедім, қартқа еңкейе жақындап.
- Әликумассалам. Сен кімнің баласысың?
- Тәжібайдың баласымын.
- Өй, не дейді, шының ба? - Қарт басын көтерді. Тәжібай тәуіп те күліп қапты.

- Бұл - Әбділда Тәжібаев деген ақын жігіт, - деп шофер араласты сөзге.
- Соқ өтірікті! - деді Жамбыл, көзін маған аударып. - Қайдағы ақын.

Домбырасыз ақын бола ма екен?

- Мен қаламмен жазамын, Жәке.

Шай ішіп отырмын, бірақ көзім Жамбылда. Тоқсанға келіп қалған шалдың кесе ұстағаны қайратты сияқты, қалтырамай ұстайды. Әсіресе маған үні ұнайды. Жүрегі тозған адамның даусы дірілдеп, жарықшақтанып шығады ғой. Жәкең ондай емес. Қаттырақ айтқысы келгенде саңқылдап та сөйлей алады екен.

Мен тәуіп ағайға келген жұмысымды түсіндірдім, Жәкеңнің менімен бірге кетуіне жәрдемдесуін өтіндім. Газет оқып, күнделікті өмірден мол хабардар боп отыратын Тәжекең кәрі досы үшін қатты қуанды.

- Байғұстың қартайғанда бақыты ашылғай да, - деп үйге кіріп кетті.

Шылым тартып үйге кірсем, Тәжібай шалың сендірерлік сөздерін айқайлап айтып отыр екен.

- Жалған айтсам, екі қолың о дүниеде де жағамда болсын, Жәке! – деді сендірмей қоймайтын салмақты сөздерді дауыстай сөйлеп.

Жәкең маған сығырая қарап отырды да тергей бастады.

- Атың кім дедің?
- Әбділда.
- Әкең бар ма?
- Жоқ.
- Шешең бар ма?
- Бар.
- Шешеңді ұнатсам маған беремісің?
- Шешем сізді ұнатса беремін.
- Жарайды, Әбділда, ендеше күн жарықта жүрелік, - Жәкең осыны

айтты да, Тәжібайға бұрылды.

- Тәжібай! - деді дауыстап. - Мына баланы құдайға тапсыр да, мені осы балаға тапсыр. Іздеушім өзіңсің, жоғалып кетпе.

- Жарайды, Жәке, жарайды.

Жәкең машинаға отырмастан бұрын ақ есегінің қасына барды, жалынан сипады.

- Бұған да мықты бол, Тәжібай. Ашығып қалмасын ақ тұлпар.
- Біз тәуіп ағаймен күлісіп қоштастық.

Жамбыл шофердың қасына отырған еді, машина жолсызбен шоқалақтағанда:

- Мынау қайтеді, мөңки ме, - деп бізді бір күлдірген. Шамалы жүрген соң, маған бұрыла беріп: - Келемісің, балам? - деді.

Тас жолға түскен соң, машина жүрісі жылдамдай бастады, қарсыдан соққан екпін мандайдағы әйнекті сыңғырлатады. Шапшаң шабыстан сескенді ме, жоқ, әлде қуанды ма білмеймін, тағы бір бұрылғанда:

- Сен де қалмайсың ғой, - деді, маған таңдана қарап.

- Қалғам жоқ, Жәке, - деп мен қарттың иығына қолымды салдым.

Біздің үй Ленин көшесінде жиырма сегізінші нөмір боп саналады.

Алматының жалғыз қабат, бөренеден салған, қорасы, дарбазасы бар, қаңылтыр төбелі оңаша үйшік болатын. Соның екі бөлмесінде шешеміз екеуіміз тұрамыз. Ол кезде осының өзі «үйім бар» деп ауыз толтырып айтуға әбден татитын жағдай.

- Кухняң қандай жақсы, верандаң бар екен-ау, - дескен достарым алғашқы көргенде. Жәкенді осында әкеп түсірдім.

- Шешең қайда, шешең? - дейді Жамбыл менің кереуетіме отырып жатып.

- Міне, шешесі - менмін, - деп апам қолын созды.

- Апамның қолынан шап беріп ұстаған Жәкем айрылар емес, қасына зорлап отырғызып бетіне үңілді. - Жап-жас екенсің ғой өзің...

- Мені қаусап тұр деп ойлап па едіңіз?

- Мен қаусап тұрмын ба? Ә? Шығып кетші қолымнан, көрейін. Енді менен құтыла алмайсың...

Жәкең «әу!» деп өлеңдетіп кетті. Кәрі ақын бір мезет әзілін доғара тұрып, біздің от басымызға, шешеме арнай отырып өлеңмен ақ тілек айтты.

- Дәм бұйырған шығар, алыстан келдім. Өзің де, балаң да жақсы екенсіңдер, өмірлі, ырысты болыңдар, - деп қолын дұғаға көтерді.

- Әумин, - деп апам да қолын созды. Ақын аз ғана күбірлеп бетін сипады.

Біздің үйде елден келген жақын ағаларымның бірі Ыбырай жататын, апам екеуіне өтініш айттым.

- Жамбылды ертең үкімет басшыларына кездестіруім мүмкін, бүгін қартты жаңа туған нәрестедей етіп беріңдер, - дедім жалынып. Екеуі жарыса күліп жіберді.

Осыдан соң кешкісін наркомға бір күннің оқиғасын баяндадым, тамызда үйленеміз деп жүрген қалыңдығыма барып (Сараға) тағы есеп бердім.

- Саған жетім бала емес, әкелі болып үйленбекпін, - деп оны күлдірдім. Сөйтіп, үйге қайта оралғанымша сағат он бір болып қалыпты. Апам мен ағай ауызғы үйде шай ішіп мені күтіп отыр екен. Енді үшеу боп күңкілдестік.

- Әкеміз қалай?

- Әкеңді нәресте емес, періштеге айналдырдық, - дейді қу тілді Ыбекең.
- Шашын сыпырдым, сақалын қағып, мұртын бастым. Алтын легенге отырғызып үш рет ыстық суға шомылдырдық. - Шәркүл¹ жейде, дамбал тігіп үлгірді...

- Қысқасы, - деді Ыбырай аға тағы да қайта килігіп: - Шалың құлынның сары қазысына тойды, цейлонның қызыл шайына қанды, қазір өзің айтқан нәрестедей ұйқыға бөгіп жатыр.

Шешем мен ағайға алғысымды жаудырып мен де ұйқыға кірістім.

Ертемен Жамбыл менің мұрнымды шымшып оятты. Көзімді әрең ашып караймын, бірақ көзіме сенбеймін... Жамбылдың өзі отыр қасымда, - Ассалаумаликум, Жәке, - деймін, басымды сәл көтеріп. Ерте тұрыпсыз ғой.

- Ақ есектің даусымен ерте ояныпшын, балам.

- Қайдағы есек?

- Түсіме кірді жануар. Мені кеп иіскеп тұр екен деймін. «Тұр, Жамбыл», - дейді байғұсыма тіл бітіп. «Ақынға көп ұйықтау жарамайды», - дейді. Содан соң ақырып қалған екен деймін... Ояндым да кеттім.

Мен аң-таң боп қатып қаппын.

- Тұр, Әбділда, - деді Жәкең - менің шекемнен шертіп, - Ақ есек дұрыс айтты, ақынға көп ұйықтау жарамайды.

Содан соң Жәкең кереуетке барып қайта отырды да, домбырасын қаттырақ бұрап, күйлей бастады... Киініп жатырмын, сонда да Жәкеңнен көз алар емеспін. Бір түнде қандай өзгерген: белі жазылып, бойы ұзарған сияқты. Жаңа, теріс айналып домбырасына беттегенде байқадым, жауырыны да бүкшектігіне қарамай сом жатыр, маған тіпті жап-жалпақ көрінді. Бунақ-бунақ темірдей саусақтары кішкене қара домбыраны шыдатар емес, қоян бүрген бүркіттей бүріп барады. Екі ішектің де ұйқысы жаңа ашылғандай. Бірімен-бірі ширақ үндеседі.

- Жәке! - дедім қасына барып еркелей дауыстап: - Құлағым ауыр дегенің қайда, Жәке?

- Тас керен боп қалсам да, естимін мынаны! - деді домбырасын қағып-қағып қалып.

Осыдан кейін ас ішуге ауызғы үйге шықтық, апам қайнысымен екеуі дастарқан жайып, ыстық бауырсақты төгіп тастапты, кешеден қалған құлынның қазысы да қойылыпты. Ыбырай ағай әндете сәлем беріп Жәкеңнің қолын алды да, сүйемелдеп дастарқан басына отырғызды.

- Ұнай ма атаң? - деп ағай маған да қарап қойды: - Жинақталып қалды емес пе?

- Сақалы да күмістей ашылыпты, - деп, апам шай құя бастады.

Жәкең аз ғана мезгілдің ішінде біздің үйдің өз адамындай боп кетті. Мені Әбділда десе, шешемді Айманкүл деп атымызбен атайды. Бір ғажап нәрсе: өзі

¹ Мұқтар Жанғалиннің шешесі.

де бізбен ең жақынымыздай, іш тарта сөйлеседі. Міне, қазір де ол кеше кешкісін ғана келген атамыз сияқты. Ұйқысы қанып, тынығып тұрған, бәрімізге көңілді, ықыласты қарайды. Аман келген атамызға біз де қуанышты тәріздіміз.

Мен сылдыр ете қалған телефонға құлақ тостым...

- Салаумаликум, Мұха.
- Уәликум сәлем. Жамбылың қалай, жайлы жатып жақсы тұрды ма?
- Бүркіт боп тұрды, Мұха?
- Онда тіпті дұрыс. Біз қазір Сәбит екеуміз барамыз, қартқа сәлем беріп

шығамыз. Солай келістік, түсіндің бе?

- Түсіндім, Мұха, келіңіздер... келіңіздер.

Мұхтар мен Сәбит келеді дегенге шешем де қуанып қалды.

- Үлкен кісімен солардың бірге болғаны онды. Шалыңа да көңілді болар, - деп қалды.

Дастарқан сол күні жиналған жоқ, самауыр суыған жоқ, қазан да оттан түскен жоқ. Сәлем беріп келген соқталдай екі кісіні көргенде, Жәкең де қол-аяғын жинап, жастықтан басын көтерді, мен таныстырып жатырмын.

- Е, Құнанбай елінен екенсің ғой, - деп Жәкең Мұхтарға бір қарап қойды.

- Абай еліненмін.

- Абайды да білемін, ол оның өлеңші баласы емес пе?.. Біздің жақ дуан басы әжі Құнанбайды жақсы білген. Өзі қырғыздың Шәбдені секілді болса керек қой...

- Ал мен Сарыарқаданмын. Біржан, Ақан, Балуан Шолақтардың жеріненмін, - деп Сәбит дауыстады.

- Болсаң боларсың, - деді Жәкең Сәбитке кеудесімен бұрылып, - өзің де Балуан Шолаққа келеді екенсің...

Бәріміз де қарқылдап сүйсіне күліп қалдық.

Жәкең Балуан Шолақ туралы ұзақ сөйледі. Балуанның осы елге келгенін, ағайын аралағанын, оның үні мен әнін жұрттың қалай қызықтағанын әңгімелейді.

- Осындай зор, балуан кісінің осыншалық ән туғызғанын, өзінің де әнші болғанын көргенім сол.

Жәкең сәл кідіріп шай ұрттады да, қайтадан Сәбитке қарады:

- Өзің қалайсың, Балуан Шолақ, ән саламысың?
- Саламын, - деді Сәбең үні шырылдап.
- Жоқ, сенбеймін, - деп Жамбыл да күліп алды. Үніңнің іні тарлау екен.

Сенен бәрі шығар, бірақ ән шықпас, - деді.

Біз Жамбылға қосыла күлдік.

Мұхаң қойын дәптерін алып жаза бастады:

- Жәкең қысқа айтты, бірақ дәл айтты. «Үніңнің іні тарлау екен» деп ақын ғана айта алады, - деді.

- Сөйлетейікші өзін.
 - Иә, сөйлету керек, - деп Мұхаң мен Сәбең Жамбылды екі жақтап сөзге тарта бастады. Қалам-қағаздарымды мен де әзірледім. Бірақ Жәкең әрі қысқа, әрі өтімді жауаптарымен әңгімені ұзатпай бітіріп отырды.
 - Жәке! - деді Сәбит тағы да ақынның құлағына жақындап, - тоқталмай айта берсеңіз, жырыңыз қанша күнге жетер еді?
 - Кім білсін! - деп Жәкең де Сәбитке қулана қарады. - Туғалы айтып келем, әлі біткен жоқ қой, енді қанша жасарымды құдайдан сұра?
- Мұхаң еңкейіңкіреп Сәбитке сыбырлады:
- Байқаймысың аяқ алысын?
 - Байқағанда қандай. Айтыс ақыны екені көрініп-ақ тұр. Жауаптасудан шыдататын емес.
 - Ойы тың екен. Күйіне түссе, әлі көп сілтейтін болу керек.
- Жәкең домбырасын шерте бастап, енді қыза келе әлдеқандай эпикалық сарынға түскендей болды. Ақын енді өзі қосылып кетердей көрінсе де, қосылмай қаға берді. Біз сарыннан, ән төркінінен алыстаған, күйге сабақтас үн аңғарғандай болдық.

Дереккөз: Дастан-ата: Жамбыл Жабаев туралы
естеліктер / Құраст. Н. Төреқұлов. – Алматы: Жазушы, 1989.